

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»
на тему: «Управління діяльністю банків в умовах
інфляції»

Виконавець:

студентки 63 гр. ФФБС

ПЕТРЕНКО А.С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

СЕРГЄЄВА О.С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ОДЕСА – 2022

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. В умовах політичних та економічних криз економічне явище інфляція має прямий вплив на результативність діяльності банків, тому зважена грошово-кредитна політика НБУ виконує роль регулятора усіх економічних процесів в країні.

Тематика впливу інфляції на результативність діяльності банків цікава як вітчизняним, так і зарубіжним науковцям, таким як: Коваленко В.В., Савлук М.І., Колодізієв О.М., Кузнецова Л.В, Рябініна Л.М.

Більшість науковців зосереджують увагу розкриття основних питань щодо визначення інфляції, її класифікації, видів прояву та методів регулювання. Але цікавим напрямом є визначення та проведення аналізу щодо впливу інфляції на показники діяльності банківського сектору. Тому актуальним є розглядання діяльності НБУ та використання грошово-кредитних інструментів щодо стримування такого економічного явища як інфляція, та як слід мінімізації ризиків, які можуть торкнутися показників діяльності банків.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних аспектів та проведення аналізу результатів діяльності БСУ в умовах невизначеності з метою надання рекомендацій щодо регулювання інфляційних процесів в країні.

Завданнями класифікаційної роботи є:

- розглянути економічну сутність інфляції;
- провести характеристику чинників утворення інфляції та пов'язати їх зі впливом на результати діяльності банків;
- визначити методи регулювання інфляцією в умовах невизначеності;
- проаналізувати монетарні чинники та оцінити їх вплив на утворення інфляційних процесів;
- оцінити сучасний стан діяльності банків під впливом інфляції;
- провести аналіз процентних ставок банків України під впливом інфляції;
- вивчити зарубіжний досвід центральних банків країн світу щодо стримування інфляції в умовах невизначеності;
- надати рекомендації щодо регулювання інфляцією на рівні немонетарних та монетарних чинників у воєнний та після воєнний час в Україні.

Об'єктом дослідження є економічне явище «інфляція» та її вплив на результати діяльності українських банків.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти стосовно діяльності банків в умовах інфляції.

Методи дослідження. Метод узагальнення і систематизації, аналіз і синтез, систематизація класифікацій, також регресійний аналіз.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі акти Національного банку України, наукові дослідження та офіційні електронні ресурси.

Апробація результатів дослідження. По темі кваліфікаційної роботи була прийнята участь у ІХ Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції молодих вчених «Наукове забезпечення розвитку національної

економіки: досягнення теорії та проблеми практики» та опубліковані тези на тему «Вплив інфляції на результат діяльності банків».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (60 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 71 сторінці. Основний зміст викладено на 64 сторінки. Робота містить 8 таблиць, 22 рисунка.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади функціонування банків в умовах інфляції**» було розглянуто три підходи щодо визначення природи виникнення інфляції такі як канал знецінення грошей, канал зростання цін та дисбаланс у попиті та пропозиції на гроші. Узагальнюючи наукові думки вчених щодо природи утворення інфляції, зроблені висновки, що вірним буде підхід, який заснований на дисбалансі у попиті та пропозиції на гроші стосовно сучасного розвитку економічних процесів. Проведено аналіз висловлювань щодо економічної категорії інфляції, можемо надати такий висновок, що інфляція це складний, багатофакторний феномен, у якому тісно переплітаються та переломлюються економічні, політичні, соціальні елементи. Визначені критерії класифікаційних ознак інфляції, які залежать від економічного розвитку країни та досконалої монетарної політики. Зазначено, що для якісного управління інфляцією та її впливу на діяльність банків необхідно визначати з урахуванням чинників впливу немонетарного та монетарного характеру. Доведено, що реалізацію грошово-кредитної політики НБУ необхідно проводити через виконання поставлених цілей через три рівні: стратегічного, тактичного та оперативного. Була проаналізована світова практика та визначено, що до методів регулювання інфляції виділяють два основні напрями управління інфляції через антиінфляційну політику та встановлення прогнозованих цілей щодо інфляції.

У другому розділі «**Діяльність банківської системи України під впливом інфляції**» визначено, що діяльність банків здійснюється під впливом негативних та важко прогнозованих процесів як в економіці, так і в політиці. Тенденції впливу монетарних чинників на прояв інфляції до початку повномасштабної війни були регульованні НБУ, що мало відображення у зваженій монетарній політиці НБУ, але повномасштабне вторгнення дуже сильно вплинуло в першу чергу на макрочинники в тому числі інфляція, що як слід не могло не вплинути на накопичення та збільшення впливу інфляції в результатах діяльності банків України. Була проведена оцінка монетарних чинників та проведено аналіз їх впливу на діяльність банків в умовах інфляційних процесів. Показники грошової маси за усіма агрегатами мали тенденцію до збільшення, навіть при таких потужних чинниках як пандемії COVID-19 та повномасштабного нападу росії на Україну. Стосовно коефіцієнта монетизації, то з початком повномасштабної війни з кінця лютого 2022 р, рівень ВВП знизився на 35%, що спровокувало зниження пропозиції товарної маси, що відобразилося в

зростанні коефіцієнта монетизації за агрегатом М2 до 58,32%, а за агрегатом М3 до 74,21%, практично у 2 рази. Протягом аналізованого періоду 01 01 2019 – 3 квартал 2022 рр, зі збільшенням рівня інфляції рівень монетизації теж збільшується та навпаки. Проаналізовано взаємозв'язок інфляції та облікової ставки показав, що їх зміни відбувається в залежності від друг друга, але першочерговим впливом є прояв інфляції за яким змінюється показник облікової ставки НБУ, що як слід негативного впливають на діяльність банків. Оцінка коефіцієнта доларизації показав, за аналізований період динаміка рівня доларизації економіки України мала тенденцію до зниження з 28,9% на початок 2019 року та зниження до 22,5%. на 01 09 2022 р, тобто на 6,4%. Але його збільшення пов'язано з наступними причинами: високою мінливістю рівня інфляції. Було проведено аналіз діяльності банків України під впливом інфляції. Обґрунтовано, що на процентні ставки банків України впливають такі макро- та мікроекономічні чинники.

У третьому розділі «**Регулювання інфляції в Україні в умовах невизначеності**» було проведено аналіз зарубіжного досвіду щодо дій Центральний банків країн світу щодо стримування інфляції в умовах невизначеності та зазначено, що низка потрясінь у зв'язку з кризами вимагає ретельної підтримки ЦБ економік країн з метою стримування стрибків показника інфляції та стримувати його в межах норми з метою з метою досягнення фінансової стійкості та економічної стабільності. Визначено, що регулювання рівня інфляції ЦБ різних країн світу самим діючим інструментом є ключова (облікова) ставка. З'ясовано, що під впливом пандемії COVID-19, яка торкнулась країн світу з березня 2020 р, для підтримки бізнесу 72 ЦБ країн світу, хоча один раз, но змінювали свою облікову ставку. Центральні банки (G20) в цей період грамотна відреагували та знизили облікові ставки. Проаналізовано облікові ставки ЦБ в Україні, США, Японії, Швейцарії та Єврозони за 2015 – вересень 2022 рр, та зазначено, що впродовж аналізованого періоду ЦБ Японії, ЦБ Швейцарії та Банк Єврозони включно по кінець 2021 року стримували свої облікові ставки на тому же рівні, що раніше, але вже з вересня 2022 року за причинами повномасштабної війни в Україні та проблемами які були пов'язані з наслідками коронакризи, За результати проведення регресійного аналізу були визначено, що о ефективна монетарна політика через регулювання інфляції залежить от постійного зростання реального сектора економіки країни. Тому взаємозв'язок облікової ставки НБУ та ВВП України є залежним. У роботі надані рекомендації щодо регулювання інфляцією на рівні немонетарних та монетарних чинників у воєнний та після воєнний час в Україні.

ВИСНОВКИ

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретичних аспектів та проведенню аналізу результатів діяльності БСУ в умовах невизначеності з

метою надання рекомендацій щодо регулювання інфляційних процесів в країні.

Отримані результати роботи дозволяють зробити наступні висновки теоретичного та практичного характеру.

1. Визначена економічна сутність поняття «інфляція» під якою пропонуємо розуміти, що це складний, багатофакторний феномен, у якому тісно переплітаються та переломлюються економічні, політичні, соціальні елементи. Критерії класифікаційних ознак інфляції залежать від економічного розвитку країни та досконалої монетарної політики. Функціонування банків в умовах інфляційних процесів є складним процесом, який досконально повинен коригуватися як з боку НБУ, так і з боку самих банків, оскільки на результат їх діяльності, впливає значна кількість різноспрямованих зовнішніх та внутрішніх чинників.

2. Визначено, що для якісного управління інфляцією та її впливу на діяльність банків необхідно визначати як монетарні та немонетарні.

3. Для регулювання інфляцією проаналізовані методи, які використовуються в світовій практиці та визначено, що до для України необхідно використовувати як метод антиінфляційної політики, так і встановлення прогнозованих цілей щодо інфляції.

4. За результатами проведеного аналізу діяльності БСУ з 01 01 2019 по 3 кв 2022 рр з'ясовано, що управління інфляцією здійснюється під впливом об'єктивних та суб'єктивних чинників. Вплив монетарних чинників на прояв інфляції до початку повномасштабної війни були регульованні НБУ, що мало відображення у зваженій монетарній політиці НБУ, але повномасштабне вторгнення дуже сильно вплинуло в першу чергу на макрочинники в тому числі інфляція, що як слід не могло не вплинути на накопичення та збільшення впливу інфляції в результатах діяльності банків України.

5. Доведено, що в сучасних умовах інфляційні процеси негативно впливають на результативність діяльності БСУ, що має негативний вплив на показники кредитування, що впливають на зменшення процентних доходів БСУ, несе збитки в процентних витратах та як слід відображається на фінансовому результаті БСУ.

6. Визначено, що інфляційний тиск має прямий вплив на формування процентних ставок за депозитами в національній валюті, за кредитами в національній валюті

7. Проведено аналіз зарубіжного досвіду центральних банків країн світу щодо стримування інфляції в умовах невизначеності та визначено, що грамотна монетарна політика має прямий вплив щодо стримування високих стрибків рівня інфляції та залишати її на достатньому рівні.

8. У роботі надані рекомендації щодо регулювання інфляцією на рівні немонетарних та монетарних чинників у воєнний та після воєнний час в Україні.